

Max ROQUETA

L'endevinhaire

INTERMÈDI

TEATRE

Amistats Max Rouquette

Dreches de reproduccion / Dreches de representacion

Tota reproduccion d'aquesta òbra per de tòcas comercialas es interdicha sens acòrdi dels avents drech e de l'associacion *Amistat Max Roqueta*, que deu tanben èsser assabentada de tota representacion publica de la pèça.

Droits de reproduction / Droits de représentation

Toute reproduction de cette oeuvre à des fins commerciales est interdite sans l'accord des ayants droit et de l'association Amistats Max Rouquette, qui doit être également informée de toute représentation publique de la pièce.

Contact : Jean-Guilhem Rouquette : 06 25 39 12 57

asso@max-rouquette.org

1967

PERSONATGES

Madama Sicè

Lo vailet

L'endevinhaire

-oÒc-

Dins l'ostau de l'endevinhaire.
De nòstre temps.

-o-

Dins lo burèu de l'endevinhaire ; pòt estre simple. Mas pòt, tanben, s'adornar de chòts empalhats, d'estèlas de papièr d'argent, de lunas, de signes zodiacals, o de qué que siá .

Lo vailet, afairat, càmbia las causas de plaça, per de dire de faire quicòm, quand se pica a la pòrta. Dobrís. Dintra Madama Sicé. Vestida coma un papagai de cinquanta ans.

Madama Sicè

Aquò's vos, l'endevinhaire ?

Lo vailet

Nani, Madama, aquò's pas ieu. Vesètz ben. Siái aquí per vos reçaupre e vos faire esperar, d'aquí que tòrne.

Madama Sicè

A çò que vese, siàtz quauqu'un dau servici. Ont es anat vòstre mèstre ?

Lo vailet

Vos o deuriái pas dire, mas per vos, aquò's pas çò parièr. Es anat, mas o cal pas dire, a la Prefectura...

Madama Sicè

Otre !... E... de qué i a tant que pressa, dins aquela Prefectura ?

Lo vailet

O podètz pas saupre. Aquò's Madama la Prefècta que plora dempuèi lo matin...

Madama Sicè

Plora ? ... Paura ela ! ... Quauque gròs malur i es arribat ? ...

Lo vailet

O ! Jutjatz ! ... Dins lo canton, en naut, a drecha, en dintrant dins lo grand salon d'onor de la Prefectura, sabètz pas çò qu'a vist, de matin ?...

Madama Sicè

De qu'a vist, Santa Verge ! ...

Lo vailet

Una esteriganha !...

Madama Sicè

Otre !... Aquò's una esteriganha ben plaçada. Mas perdequé de veire una esteriganha aquò la fa tant bramar, la femna dau Prefècte ? Se plorave cada còp que ne vese una, d'esteriganha, dins mon ostau ! ... pecaire !... fa un brave temps que seriái partida dins l'aiga de mos uòlhs !...

Lo vailet

Aquò's pas aquò. Aquela dama plora per de que a vist aquela esteriganha lo matin...

Madama Sicè

E ben ?...

Lo vailet

... ditz qu'aquò pòrta malur.

Madama Sicè

De qué ? ...

Lo vailet

... de veire una esteriganha lo matin. Al contrari, quand òm las vei de vèspre, ditz qu'aquò pòrta bonur...

Madama Sicè

Aquela empega !... Avia pas que d'esperar lo vèspre per l'anar veire. E es per aquò qu'an desrengat Monsur l'endevinhaire ?

Lo vailet

Mon mèstre es coma l'oracle de la Prefectura. Pòdon pas faire un pas, nommar un cantonièr, decorar un jutge, o faire plòure...

Madama Sicè

Fan plòure ?...

Lo vailet

Son pas eles. Aquò's mon mèstre. Quand o vòlon.

Madama Sicè

Es per aquò que lo mond se planhisson tant de la secada ; nos faràn totes secar coma d'arencadas...

Lo vailet
S'escotavan mon mèstre... Sap talament de causas...

Madama Sicè
E coma las sap ?

Lo vailet
Aquò's lo secret.

Madama Sicè
A !... Pardieune, lo secret !... Tant me'n dirètz !... Lo secret...

Lo vailet
E de qué i volètz a-n-aquel òme, Madama... Madama ?

Madama Sicè
Madama Sicé.

Lo vailet
Madama Sicé : aquò's un polit nom !

Madama Sicè
Lo tene de mon òme.

Lo vailet
Vos a balhat un polit nom !

Madama Sicè
Se m'aviá balhat pas qu'aquò, caucanha !... Mas m'a balhat cinc filhas, e la ronha, quand me maridèt.

Lo vailet
Cinc filhas !... paura femna, devètz aver mai de trabalh qu'amb un tropèl de cabras !

Madama Sicè
Quand me balhèt la ronha, e que vegère çò qu'èra, per la faire partir, creguère d'aver passat tot lo mau que se pòt endurar sus aquesta tèrra. Paure de ieu ! Sabiái pas çò que disiái ! E ara qu'ai cinc filhas prèstas a maridar, i a de còps que me dise que valdriá melhor d'aver cinc còps la ronha.

Lo vailet
Ara comprene qu'avètz de besonh de venir consultar l'endevinaire...

Madama Sicè
Cal que vos o diga : l'ainada, encara, rai. Es pas que siá tant facila. Es pas qu'un pauquet refastinhosa.

Lo vailet

... refastinhosa ? ... de qué fai ?...

Madama Sicè

Es pas qu'aja marrida tèsta. Solament, la cal saupre endevenir.

Lo vailet

Mai o mens, aquò's lo mau de totas las filhas !

Madama Sicè

Vos demande pardon ! ... Las autras, benlèu... Mas ieu, quand ère filha, disián totes qu'ère un àngel ! Mas mon ainada es pas coma aquò. Ai fòrça mau per la comandar. Quand li disi : « Filomèna, vai-te'n quèrre una liura de manols ! » çò primièr que fai, es de me dire : « Vai-ié tu ! » O ! o fai pas per michantisa. Aquò's son biais de faire, a-n'aquela manideta. Lo mes passat, i parlèrè d'un jovent que l'aviái remarcat e que la badava dempuèi tres meses. Èra polit coma un miralhet, crespas coma una feda negra e, quand passava per la carrièra, semblava que passèsson un plen carreton de sabonetas. La voliái maridar. Èra quauqu'un, sabètz... Trabalhava en cò d'un perruquièr. Es un enfant que, benlèu, dins tres o quatre meses serà mèstre rasclaire. E ben !... sabètz pas çò qu'a dich ?... « Lo vòle pas : sentís tròp a pomada ! » E tot aquò per sortir amb una traça de manòbra que trabalha en cò d'un pegòt, e qu'empoisona a tres lègas la pèga e lo cuòr banhat !

Lo vailet

Aquò's afaire de gost !

Madama Sicè

Es ben çò que me dise. E que passe sus tot. La segonda es pas çò meteís. A pas gaire de desfaut. Es amistosa, canta totjorn, emai quand plòu, e fariái pas tòrt de res a degun. S'èra pas qu'aima pas gaire de trabalhar, seriái una vertadièra santa : mon imatge quand aviái vint ans. E sabètz ! de coma ieu, se ne vesí pas fòrça per la carrièra granda. N'i aviái totjorn un parelh per me balhar la man quand l'aiga corrissiái per carrièras. Mas ela, vòl pas res saupre per aprener un mestier.

Lo vailet

Es benlèu qu'es pas fòrta de santat...

Madama Sicè

... Pas fòrta de santat, ma filha !... Saique m'avètz pas vist !... Ai pas jamai fach d'angròlas, ieu ! Pas fòrta, ma filha !... una aubilha que fa sos setanta quilòs, e que vos plegariái un polh en tres còps de maissa !... Pas fòrta de santat !...

Lo vailet

Es benlèu que lo trabalh li fa paur...

Madama Sicè

Paur !... Mas filhas an pas paur de res !... Crenhisson pas degun !... Es pas que sián de sens vergonha. Aquò rai. Podèm sortir per carrièras. Nani. Aquò's pas aquò. Çò que i a per Catarina, es qu'es una femna d'ostau.

Lo vailet

Serà un famós tresaur per lo que la prendrà.

Madama Sicè

Solide. Sufís qu'aquel jovent sacha un pauc rasclar los pòrres, metre la taula, faire un fuòc, escullar la sopa, escobar l'ostal, netejar la vaissèla, estirar lo linge e faire lo lièch, caucanha ! Li promete una vida de bonur... E s'an l'astre d'aver un enfant, s'es el que lo fai beure, que lo muda, que lo passeja, que li canta de breçairòlas, e que lo moque, e que lo frete, e que li estrème lo panèl, o ! pecaire ! quant òme urós serà !

Lo vailet

Solide.

Madama Sicè

Solament, i a de còps se me demande se i a sus tota aquela tèrra quauqu'un per èstre dins tant de bonur...

Lo vailet

Siái pas endevinaire, mas vos pòde dire que se ne troba un, farà ben d'i passar un anèl au nas, amb una bona còrda, per de que aquò, es pas d'aucelons de gàbia...

Madama Sicè

Botatz, cada topin troba sa cabucèla. Per Agatona (es mon numèro tres). D'aquel costat, aurai pas tant de lagui.

Lo vailet

Aquela, devinhe, madama, qu'es la que vos dona lo mai de jòia.

Madama Sicè

Es pas amb aquela qu'aurai de laguis per la maridar. A pas dètz-e-uòch ans, e se sabiatz quant n'ai vistes passar, dins mon ostal, de joves e de mens joves que la volián. Se cadun m'aviá portat pas que lo recapte, aviái pas de besonh d'alucar lo fornèl dempuèi tres ans.

Lo vailet

E n'i a, de còps, que l'an portat, lo recapte ?

Madama Sicè

Digatz ! Per qual me prenètz ? Sabèm reçaupre, e s'es pas jamai dich e se dirà pas jamai qu'en cò de Madama Sicè, quauqu'un qu'es convidat troba pas la taula mesa !

Lo vailet

E... vòstra filha... a pas encara fach la causida ?

Madama Sicè

Es ben çò que me dise. Mas me fai qu'a lo temps. E dins un sens, a pas benlèu tòrt. Cal èsser madur d'esperit per causir. D'ont mai ne vei, d'ont mai ven fòrta per conéisser los òmes.

Lo vailet

A benlèu rason. Mas vos vau donar un conselh que sovent l'ai entendut mon mèstre lo bailar a de mond coma vos.

Madama Sicè

Deviá èsser de mond coma cal.

Lo vailet

Te crese. Li disiá : « Una filha es coma un melon ».

Madama Sicè

... coma un melon ?...

Lo vailet

Una filha es coma un melon. Un melon, i a un temps qu'es pas madur. Se lo tastatz, sembla de cogorla. Pòt esperar. Puèi, ven un jorn qu'es a punt. Aquel jorn, lo cal manjar. S'un còp passatz aquel jorn, adieu, es tròp fach. Ven qu'atissa la gengiva e se'n vai en aiga. E vos amb el. Aquò's fotut.

Madama Sicé

E la filha, dins tot aquò, de qué fai ?

Lo vailet

E ben, la filha, i a un temps qu'aquò pressa pas de la maridar. Aquel que se pressa tròp pren...

Madama Sicè

Volètz dire que pren una cogorla ?...

Lo vailet

Nani. Es pas d'a fons çò que voliái dire. Mas, enfin, es coma se manjàvètz d'agrunèlas verdas...

Madama Sicè

M'anatz faire cridar las dents.

Lo vailet

Puòi ven un jorn...

Madama Sicè

... un jorn ?...

Lo vailet

... vòle dire una passa, parlant per respècte, ont la filha es madura, cal pas esperar. Una maire conscienta de sos devers e de sa responsabilitat, te l'apèga al primièr cocarro que ven badar jol fenestron ; e sauva !...

Madama Sicè

Es lèu dich ...

Lo vailet

Benlèu. Solament, se daissatz passar aquel jorn fatidic, siatz facha... Siatz coma la mercanda de melons qu'a pas sachut los vendre. Podètz tornar a l'ostau e gardar vòstra mèrça...

Madama Sicè

Se vei qu'avètz d'esperiment. Vos parlarai pas, segur, de çò que me mena en cò de vòstre mèstre, mas m'es bon de sentir quauqu'un coma vos per parlar ; vos coneisse pas fòrça, mas crese qu'òm pòt aver fisança...

Lo vailet

Me podriatz fisar vòstra filha la mai polida.

Madama Sicè

Çò qu'ai de vos fisar, es quicòm que de còps me làguia un pauc, o ! pas fòrça, per de qu'aquela, i a pas res a dire.

Lo vailet

Podètz i anar. Amb ieu, es coma se parlàvetz a un potz.

Madama Sicè

Aquò's mon numèro quatre. Aquí una filha que lo Papa de Roma, tot bel primièr, pas que de la veire, li balhariá, lo bon dieu sens l'entendre a confessa. Quand sortís (e sortís pas jamai qu'amb sa maire) levariá pas los uòlhs sus un òme quand ne passa un per carrièras. A l'ostal, es ela qu'o fai tot : escoba, cordura, estira lo linge, fa la bugada, freta los mòbles e fa bolhir lo topin.

Lo vailet

Fai tot çò que las autras fan pas...

Madama Sicè

L'avètz dich, brave òme. Sabètz ara tot. Tot o a quicòm pròche. Perdequ'es ela que desfa la malhòla e que la torna far, e que se lèva la nuòch per lo manit...

Lo vailet

... Lo manit ? ... Perdequé i a un manit, tanben ? ...

Madama Sicè

E òc... es d'ela. Anèt vendemiar, l'an passat, dau costat de Lansargues. Quand partiguèt, anava ben. Aquò la prenguèt a n'aquel moment. E nòu meses après...

Lo vailet

Fasiá de vos una grand... una joina grand...

Madama Sicè

O ! Calatz-vos ! Sabe que fau pas mon atge. Mas pasmens, los ans i son...

Lo vailet

Tant que se veson pas, cal pas demandar mai...

Madama Sicè

E polida, sabètz. Agachatz pasmens coma lo mond son michants : las vesinas dison coma aquò que quand espia Marselha d'un uòlh, pòt veire Tolosa de l'autre. E pasmens me podètz creire, lo ten de son paure paire qu'aviá la vista un pauc trebola. Mas empacha pas qu'es una polida filha, e que se la vesiatz...

Lo vailet

Siái maridat.

Madama Sicè

Es plan damatge. Siàtz un polit jovent, e m'auriá plan convengut de vos convidar a venir a l'ostau manjar de cagarauletas a la suçarèla, que pas que d'i pensar, me fai onchar las bocas.

Lo vailet

Mas de qu'es donc que vos làguia ?

Madama Sicè

Aquò's la mai jova qu'a pas dètz-e-sèt ans e qu'a menat a l'ostau un nòvi... que... çai i demòra...

Lo vailet

Aquò's l'ostau dau bon dieu... E ... Volètz que se n'ane...

Madama Sicè

O nani ! Siái pas tant crudèla. Aquela manida èra lo garri, lo reganilh, la cardonilha de son paure paire, mon paure òme, pecaire. Me'n costariá tròp d'i faire la mendra pena.

Lo vailet

E de qué volètz donc ?

Madama Sicè

... Es penecós d'o dire, per una maire, qu'aima ben sa filha ; çò que ma làguia, a ! cal aver de filhas per o saupre ! E ben vaquí ; fai ja una mesada qu'aquel jovent es a l'ostau, qu'i manja, qu'i beu, e qu'i dormís. Dempuèi qu'es vengut, es nosautras que lo noirissèm e lo servissèm.

Lo vailet

... E ... I dormís ? ...

Madama Sicè

Es pas quand dormís qu'aquò me làguia. Au mens, quand dormís, podèm respirar. Mas que se daïsse noïrir e servir sens jamai trabalhar, aquò encara rai. Òm es pas nòvi tota la vida. Solament, çò que fa que de còps siái un pauc laguiosa, es que, quand a begut un pauc, per pas res, per un mot que li conven pas, per una costèla un pauc rabinada, una paraula que desplaçam, zo ! se met a menar taberna. Tot vòla dins l'ostau, las sietas, los veires, los mòbles, e ma filha plora dins un canton, amb d'uòlhs coma de paumas. Es per aquò que siái pas urosa coma deuriái èsser de maridar ma filha, mon perdigal, mon estornèl roge, ma cardonilha.

Lo vailet

Cal pas plorar, Madama Sicè, cal pas plorar... e ... digatz... aquò's sovent, que beu un còp ? ...

Madama Sicé

... Comprenètz, enterra sa vida de jovent...

Lo vailet

... E ... i a longtemps, que l'enterra ?...

Madama Sicè

Fa un bon parelh de meses. E cada vèspre torna a l'ostal un pauc febrós. Ditz qu'es aital qu'es plan. Tanben, i a de còps que lo lagui me pren o que siái pas segura d'a fons se, amb un òme coma el, ma filha serà plenament urosa dins l'ostau...

Lo vailet

A ! ...Vaquí lo mèstre qu'arriba...

(Dintra l'endevinaire, òme pressat)

L'endevinaire

Plan vos salude, bèla dama !

Lo vailet

Madama Sicè.

L'endevinaire

Sabe.

Madama Sicé

Coma ? Quau vos l'a dich ?...

L'endevinaire

L'esperit es messatgièr. Ara, grandmercé, Batista. Daïssa-nos sols. L'ora de l'esperit a sonat au relòtge de solelh.

Madama Sicé

De qué ditz ?

Lo vailet

Aquò's de paraulas de fisica. Lo copètz pas de tròp quand parla... (*sortís*)

L'endevinhaire

Sabe çò que vos a menada aici...

Madama Sicè

A !...

L'endevinhaire

I a quicòm que vos tafura !

Madama Sicè

Mon dieu ! L'avètz devinhat ! ... Me vesètz, e sul còp, sabètz çò qu'ai ! Ai plan fach de venir...

L'endevinhaire

Çò que vos làguia...

Madama Sicè

... es que lo nòvi m'a petat la vaissèla.

L'endevinhaire

Sufís ! Vaissèl romput, bonur segur ! Aquò's plan conegut...

Madama Sicè

Sèt看 plan segur ? ...

L'endevinhaire

Silenci. Vese... Vese... de bonur dins l'ostau, de flors sus la fenèstra, d'amor plen lo liech, de potons tot lo sant clame dau jorn ; una vida de lusor e de patz e d'encantament... La musica mai doça dels Serafins vojarà dins la chiminièra çò que i a de pus linde coma mèl dins lo paradís. Longa vida de bonur e d'amor.

Madama Sicè

... Sembla pas de bon...

L'endevinhaire

Calatz-vos. Es ieu que venètz consultar e non pas ieu a vos... Los chineses se trason de ris quand se carpinhan entre esposas...

Madama Sicè

El tanben, emai de favaròus...

L'endevinhaire

Vesètz ben... En America de Sud, es la sopièra que ne pren.

Madama Sicè

El tanben... a començat per la sopièra...

L'endevinhaire

En Espanha, es la lecafròia, en Itàlia, la taça de cafè.

Madama Sicè

N'aviái una dotzena, que ne me demòra pas qu'una, e encara, qu'es bercada. Solament, vos voldriái dire...

L'endevinhaire

... pas res, vos dise... de bonur. Dins Egipta vièlha, brullavan los mòbles...

Madama Sicè

A ! ... Per aquò, rai... Fins qu'aicí, s'accontenta de los mandar per la fenèstra...

L'endevinhaire

A cò dels Canacs, es tot l'ostau que fan cremar...

Madama Sicè

Otre !... Aquò's de mond que regardan pas a la despensa...

L'endevinhaire

Per un bogre...

Madama Sicè

De quau parlatz ?...

L'endevinhaire

... un bogre, aquò's un òme de Bulgaria. Per un bogre, se se romp pas una dotzena de platasses a servir lo peis, lo malur, es coma s'èra dins l'ostau...

Madama Sicè

Me balhatz espèr... Solament...

L'endevinhaire

Es per aquò qu'o tòrne dire. Vesètz sus vòstre ostau se levar l'estela dau bonur, l'èli e la ròsa ne florir lo teulat, e la patz benurosa s'i passejar en camisa blanca amb una candela a la man. Lo bonur e l'amor son segurs aquí ont se copa de vaissèla.

Madama Sicè

Vos vòle ben creire. Solament, m'avètz pas daissat lo temps de vos dire que se lo nòvi me copa la vaissèla, aquò's sus la tèsta de ma filha...

L'endevinhaire

... de qué me disètz, brava femna ? ... Sus la tèsta de vòstra filha ?... Aquò càmbia tot ! ...

Madama Sicè

Aquò càmbia tot, aquí lo malur...

L'endevinaire

Segur, mas se pòt arrenjar...

Madama Sicè

O ! Sant òme ! me sauvatz la vida !

L'endevinaire

Lo farai per vos, perdequé aquò es vos. Per tant que me còsta de vos veire tròp emmargada dins la maganha. Caldrà pas lo dire a degun, au mens...

Madama Sicè

O sant òme ! Per çò qu'es de pas parlar, podètz endevinhar...

L'endevinaire

Que se parlàvetz, tota la vila me vendrián pregar d'i rendre lo bonur, e que ma paura vida ne vendriá un infèrn !...

Madama Sicè

Me farètz morir ! Parlatz ! O ! Parlatz, sant òme, que me levatz l'alèn...

L'endevinaire

Dieu garde que vos lève l'alèn... Non me'n caldrà pas tant... N'i aurà bogrument pron amb un pichòt, un pichòtet, un tot pichòtet bilhet de mila... per començar !

FIN